

Bódy Irén: A páva

DIVAT ÉS MŰVÉSZET

Bódy Irén egerszegi képfestő-kiállításáról

Ahogy a habán agyagműveket, a képfestőket is a valóságvetés vette egykor hazánk földjére, hogy azután az évszázadok során egy ízig-vérig magyaros, népi ihletű képfestő iparág alakuljon ki a Kárpát-medencében. A népi, kisipari mestersegek alkonya — a gyáripar létrejöttével — ezt a sajátos képfestőiparágat sem kerülte el, így mostanában már kuriózumként, idegenforgalmi látványosságként mutogatják a megmaradt, egy-két képfestőműhelyt. Erdemes tudni mindent, ha most a látogató érdeklődéssel tekinti végig Bódy Irén Munkácsy-díjas textiltervező képfestő-munkáit az egerszegi Ifjúsági Házban rendezett kiállításon.

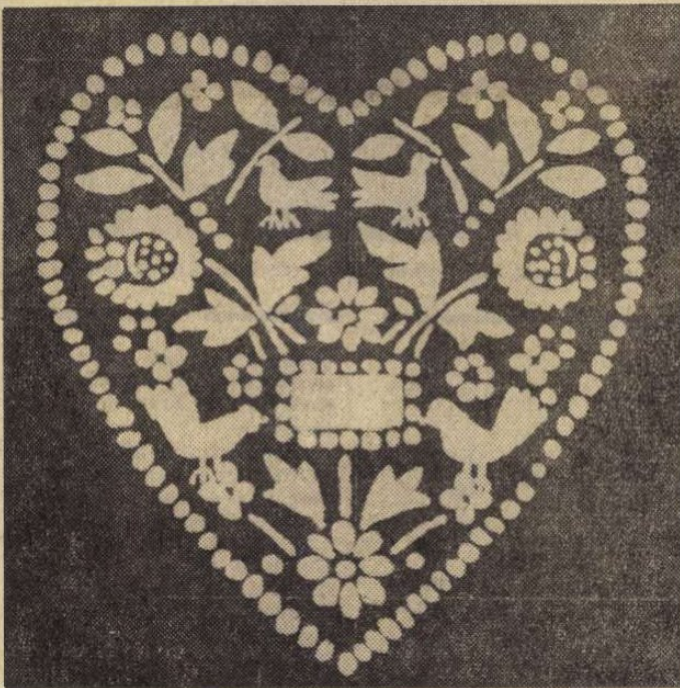
Bódy Irén ugyanis az az iparművész, aki nem kevesebbre vállalkozott, minthogy megújítsa, feltámassza ezt a kihalt népi mesterséget. Ma számos népművészeti, népi kismesteri ágazat bizonyítja, hogy szükség van a hajdani formakincs korszerűsítésére, modernizálására, hiszen a népi műhelyeket éltető társadalmi, gazdasági közeg megszűntével enélkül stagnálás, céltalan másoló ismétlés lenne a népi mesterségek sorsa. A faragó, szövő, hímző, korongozó stb. díszítőművészeti formák ennek megfelelően az ősi népművészeti formakincsből sorra átváltak a maibb igényű népi iparművészetbe, a képfestésnél ez az újítás elsősorban Bódy Irén érdeme. S ahogy az említett népművészeti formák ma már sorra elérhetőek a népművészeti boltokban, szerencsére így van ez a képfestő-kelmékkel is. Ma az öltözködési divat újra felfedezhette ezért a képfestő-anyagokat, amelyek az iparművészek kezén hatalmas átalakuláson mentek át, s a művészi díszítésű textília gazdag választékából válogathatnak a szakboltokban a vásárlók.

Ezért özönlenek a látogatók erre a kiállításra, ezért a vendégek sok-sok elismerő véleményre; Bódy Irén valóban biztoskezdő mester a képfestés formavilágában is. Díszítőművészeti szerencsésen ötvözik a modern iparművészeti formákat és a népi hagyományokat, s nem csupán kendőket, párnákat, terítőket, ropogós szoknyákat, ingvállakhoz alkalmas kelmét készít, hanem önálló művészi alkotásnak is minősíthető képfestő-falikepeket is. Ezek a pávák, virágok, mesebeli huszárok, mézeskalács-figurák igényes díszei lehetnek

bármely, modern bútortá-berendezésű lakásnak, s ezen túl a legkényesebb ízlésű mű-értő is elgyönyörködhet bennük.

Igy válik hozzáértő művész kezén mindenki kincsévé nap-tól a legújított tartalmú képfestése.

T. A.

Bódy Irén: Mézeskalács-figura

Toldalgi Pál

Ma újra látlak

Egy szép fejet ma megidézlek
s felbukkan máris, újra látom
meredt szemedet és sörényed
vad kigyóit a koponyádon.

Parancsolok a levegőnek,
s az hozzám egyre közelebb hoz,
a szájunk szinte összenőhet,
s homlokod csap a homlokomhoz.

Egész közlelő és keményen
így nézünk most farkasszemét mi,
hogy ami volt, az véget érjen,
s gyűlölni tudjunk, vagy szeretni.

Mert felemás volt minden eddig,
kerestük egymást iszonyodva,
mint aki tudja: nem menekszik,
s magát, ha futna, visszafogja.

mert, aki már-már hátrahőköl,
azt vélte látni, hogy a másik
jelenti neki az idős föld
s az ég még nem látott csodáit.

Jékely Zoltán

H. Lelle emlékére

Két szál rózsát
tettem a sirra;
egyik bimbózó,
már holnap kinyíló,
üde-hamvas.

Másik, a régi-kibomlott, hervadozó,
szíved fölött
hullassa rendre
szirmai el,
s mint könnyeim, most,
a szempillámon:
ragyogjon rajtuk
a hűvös hajnali harmat.

Demény Ottó

Nyolc sor

Forró a te küszöböd ajtód
kilincsed izzik éget
tüzel halovány ágyneműd
láz a te inged

lábad a takaró alatt
kényelvű vad kolomp
jövetelem robaj égzengés
ó emlékszel-e mondd

JÁRHATÓ ÚT!

A második tanév a csapi cigánykollégiumban

Második tanévét kezdte nemrég a csapi cigánykollégium, s az első év tapasztalatai alkalmat és lehetőséget kínálnak rá, hogy megvonjuk a kezdeményezés mérlegét. Azét a kezdeményezését, amelynek jövőjében sokan bíztak — s tettek ennek érdekében —, de sokan kételkedtek is. Nos, egy esztendő tapasztalatai bizonyítják, hogy a próbálkozás életrevalónak bizonyult, s hogy a cigánykérdés megoldásának egyik módja lehet a csapi út. Amely persze nem volt — s bizonyára a jövőben sem lesz — zökkenőktől, buktatóktól mentes. Mint általában az újtól, etől is idegenkedtek a szülők, s nem kis gondot jelentett az első évben a kollégium benépesítése, a szülők meggyőzése arról, hogy gyermekük jó helyen lesz ott. S ha bele is egyeztek, akadt közöttük nem egy, aki később megdöbbenéssel meglepett.

Ez is közrejátszott, hogy a kollégium az elmúlt tanévben nem teljesítette maradéktalanul beiskolázási tervét, de akik maradtak, azoknak a tanulmányi előmenetele, nevelésük színvonala kétségbevonhatatlanul emelkedett.

Bukás nélkül

Az elmúlt tanévben a kollégium tanulói közül egy sem bukott, de nem azért, mert az iskola tanárai a mércét alacsonyra állították a cigánykollégistákkal szemben; hanem kitartó, alapos munka eredményeként. Azt a tudásminimumot, amely ahhoz szükséges, hogy a tanuló felsőbb osztályba léphessen, minden diáknál elérték, s bár átlagot nem számítottak, a közepesnek megfelelő szinten fejezte be a tanulók többsége az első kollégiumi tanévet. Néhány gyerek egészen jó eredményt mutatott föl, s bizonyítványuk négyes-ötös: többek között két volt negyedik osztályos, Kalányos János és Cser Katalin és két, volt első osztályos, Bogdán Sándor és Bogdán György dicsekedhet ilyen eredménnyel.

Bár a kollégium vezetésének az volt a terve az elmúlt évben, hogy első osztályosokkal népesítse be az új létesítményt, a kevés jelentkező miatt kénytelenek voltak az alsó tagozat valamennyi osztályát beindítani, s ennek következtében az idén már ötödik osztályos csoportjuk is van. S tavaly éppen a negyedik osztály érte el a legjobb eredményt. Foglalkoztatta a kollégiumvezetést az a gondolat, hogy az ötödikes csoportot — hogy egységes közösségben maradjon — átadják együtt a nagyrései kollégiumnak. Végül úgy döntöttek — a szülők is ezt kérték — maradjon a kollégiumban a csoport.

Igy tettek, s oktatásukat a galamboki általános iskolában szervezték meg, ahová úgy járnak át a diákok. (Az aránylag kis létszám miatt a nagyrései kollégiumban nem alkalmas volt volna egységes, s erős közösséget a cigánycsoport, s félt, hogy széthullott volna.)

A tisztasági verseny győztesei

A kollégiumban elért nevelési eredmények is számottevőek, s ez annál is inkább figyelemre méltó, mert a gyermekek különböző tudati színvonalon álló családi közösségekből kerülnek az új közös-

hogy néhány szülő felismerte a kollégium jelentőségét, s eljutottak már odáig, hogy nemcsak engedik gyermeküket, hanem tevékenyen részt vállalnak a munkából is, amelynek célja, hogy a cigánykollégium lakói jól érezzék magukat. A szülők segítségét kérte a kollégium az épület körüli terület parkosításához, fatuskókat kellett kiszedni, hogy rendezhessék a terepet. A kérés elsősorban a szepetkei gyermekek szülei körében talált meghallgatásra. Szerszámokkal felszerelve autóbusszon ötös, tízes csoportokban érkeztek és dolgoztak az ősszel is, a tavaszszal is.

A csapi cigánykollégium az új tanévben nyolcvan gyermek számára biztosít helyet. Jelenleg hetvenhárom van. Még az elmúlt napokban — a tanév kezdése után egy héttel — is érkezett nyolc diák Becsehelyről. S míg tavaly agítani kellett a szülőket, hogy engedjék, hozzájuk gyermeküket a kollégiumba, az idén egyetlen szülőhöz sem mentek ilyen céllal. A kollégium jó híre már messzire jutott, csupán azt közölték a közönségi tanácsokkal, hogy hány gyereket tudnának fogadni tőlük, a szervezés már helyi feladat volt: könnyebb mint egy esztendeje.

S mennyivel másként beszélnek, vélekednek az új kollégisták érkezésük körülmezejéről mint a tavalyi első fecskek! Akik egy kicsit félve tekintettek holnapjuk elé, s jó néhányan lesték a kaput, s az alkalmas pillanatot a szökésre...

Apukámnak mondták...

Most pedig? Íme az újak közül néhány gyerek véleménye: *Orsós Zoli és Aranka*, a két testvér Bagoláról érkezett. Zoli negyedik, Aranka harmadik osztályos.

— Apukámnak mondták a faluban — akik olvastak az újságban a kollégiumról, meg látták a tévében —, hogy jó hely van itt. Ide hozott — mondja Zoli, Aranka pedig az első nap emlékeit eleveníti föl, a fürdést, az új ruha élményét.

Zoli bányász szeretne lenni, mert ott sokat lehet keresni. — Szeretek tanulni, olvasni jól tudok — mondja.

Aranka boltos lesz. Kenyert akar eladni, meg cukrot. A zalakomári Bogdán Feri azt mondja, sirt amikor elmentek a szülei, aztán megbékélt, mert akadtak ismerősök, Bogdán Eva (nem testvér) azzal dicsekszik, hogy otthon Zsigárdon disznójuk is van az óiban, s meséli, hogy a gyerekek egészen az erdő széléig futottak utánuk, amikor az édesanyjával Csapiba jöttek. Tizenketten vannak testvérek, apja és egyik testvér bátyja a vasútnál dolgozik, a nyolc osztályos egyiküknek sincs meg. Ó elvégzi és tanítónő szeretne lenni. Tanítani a cigánygyerekeket.

Már valamennyien otthonosan mozognak a kollégiumi környezetben, míg a felnőttek gondoskodnak róluk, s azon gondolkodnak, hogyan oldják meg a munkával összefüggő gondokat. Mert — bár sok társadalmi segítséget kapott és kap jelenleg is a kollégium — nap mint nap érkeznek az ajándéksomagok: ruhák, könyvek, lábbelik, jönnek a társadalmi munkások —, gond azért van. S mert az elmúlt egy esztendő is bebizonyította, hogy a kollégiumra szükség van, mind gyakrabban vetődik fel a következő lépés megtételének szükségessége is. Nincs helyiség a kollégiumban, ahol klubfoglalkozásokat tarthatnának, de még ennél is fontosabb: nincs olyan gyakorló, vagy műhelyterem, ahol a gyerekeket szabad idejükben foglalkoztathatnák. Mert célja, feladata a kollégiumnak az is, hogy a gyakorlati munkára nevelje, egyáltalán a munkával megismeresse lakóit.

Buni Géza

egbe, s némelyiküknél még az alapvető tisztálkodással is gondok vannak. (Ma is akad közöttük, aki pelenkázásra is szorul, s néhányuk „szobatisztaságának” biztosítása érdekében az is feladata a kollégiumi nevelőknek, hogy éjszaka rendszeresen ébresszék, végre kísérjék őket.) A nevelés eredményei e kirívó példák ellenére is örvendetsek. A nyáron a vonyarci úttörőtáborban üdültek a csapi cigánykollégisták, s a tábor megszokott rendje szerint nap mint nap értékelték a szobák tisztaságát, rendjét. A pontozás napi eredményei alapján a cigánytanulók szobái minden alkalommal a legtöbb pontot elérték között voltak, a turmus végén pedig a tisztasági verseny győztese a cigányszoba lett.

A nevelés munka hatása a szülők körében is érezhető. Az intézeti fegyelem kihat a szülőkkel való kapcsolatra is. Az elmúlt év elején még akkor jöttek a szülők látogatni a kollégistákat, amikor akartak (jöttek nem egyszer ittas állapotban is, s emiatt sok gondja-baja volt a nevelőknek), az idén viszont általában a kijelölt csütörtök-vasárnapi látogatási napokon érkeznek, s fegyelmesebben mint korábban, ami lehetővé tette azt is, hogy a látogatások alkalmával a gyermekeket kiengedik a szülőkkel a parkba, eltávozhatnak a faluba.

Segítenek a szülők

A kollégiumi-ellátás ingyenes a gyermekek részére: a távolabbi cél azonban természetesen az, hogy a szülők, anyagi erejükhöz mérten — hasonlóan más kollégiumokhoz — hozzájáruljanak az el-látási költségekhez. Ilyen igényt természetesen még nem támasztott a kollégium a szülőkkel szemben, de az első lépések már megtörténtek ebben az irányban is. A kollégisták ingyen ruhát, alsóneműt, cipőt kapnak a kollégiumban, de nem szerepelt a költségvetésben iskolatáska azoknak a részére, akik ötödik osztályosok lévén Galambokra járnak iskolába. (Természetesen képes lett volna megoldani a kollégiumi vezetés ezt a gondot is, kísérletképpen azonban a szülőkhez fordult: „áldozzanak”, segítségük gyermeküket legalább ilyen formában. S a válasz jölesően meglepő volt még a kollégium vezetői számára is. Valamennyi ötödik osztályosnak a szülők vásároltak iskolatáskát.)

Más esetek is példázják,